

Κοινωνική Ευρώπη: ποια η κοινωνική πολιτική της ΕΕ;

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εργάζεται για μια πιο κοινωνική Ευρώπη ©AP images/European Union - EP

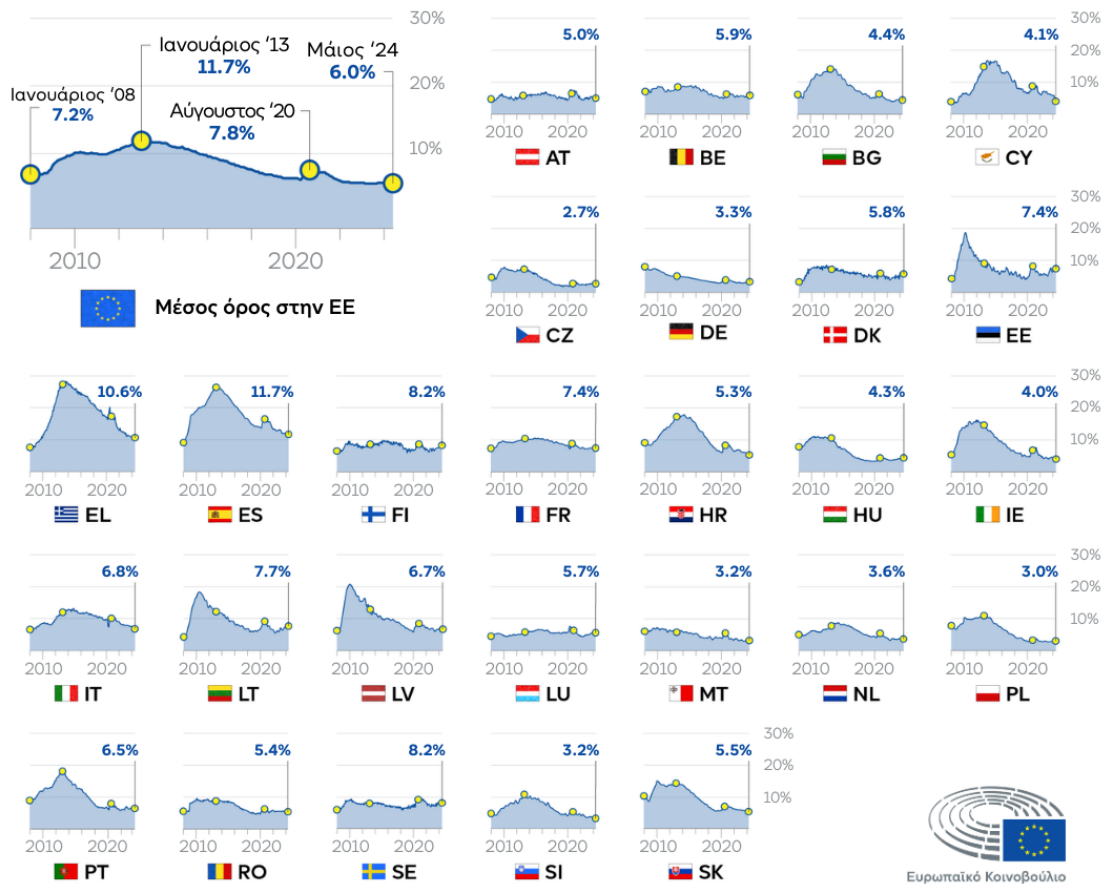
Οι κοινωνικές πολιτικές είναι σημαντικές σε όλα τα στάδια της ζωής μας, από την παιδική ηλικία μέχρι και τη συνταξιοδότηση. Το ΕΚ πιέζει για πιο συντονισμένη ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική.

Η ΕΕ βρίσκεται στις πρώτες θέσεις παγκοσμίως, στους τομείς που αφορούν την **ποιότητα ζωής** και την ευημερία. Ωστόσο υπάρχουν πολλές προκλήσεις.

Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης, της πανδημίας Covid-19 και της ενεργειακής κρίσης εξακολουθούν να γίνονται αισθητές σε πολλά κράτη μέλη και, παρόλο που τα πράγματα έχουν βελτιωθεί σε πολλές χώρες, παραμένουν μεγάλες ανισότητες εντός της ΕΕ. **Τα ποσοστά ανεργίας** μειώνονται συνολικά, αλλά ποικίλλουν έντονα μεταξύ των

χωρών της ΕΕ.

Ποσοστό ανεργίας στην ΕΕ 2008-2024

Πηγή: Eurostat [une_rt_m] - τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία (Μάιος 2024)

Γράφημα που δείχνει το ποσοστό ανεργίας στην ΕΕ.

Τα χαμηλά ποσοστά γεννήσεων και η γήρανση του πληθυσμού θέτουν επίσης δυσκολίες στη βιωσιμότητα των συστημάτων πρόνοιας.

Η επαγγελματική ζωή μεταμορφώνεται από την τεχνολογική καινοτομία, την παγκοσμιοποίηση και την άνοδο του τομέα των υπηρεσιών. Τα νέα επιχειρηματικά μοντέλα στην οικονομία του διαμοιρασμού με πιο ευέλικτες μορφές εργασίας γίνονται όλο και πιο σημαντικά.

Η πανδημία του Covid-19 είχε επίσης σημαντικό αντίκτυπο στις κοινωνικές πολιτικές, οδηγώντας την ΕΕ να λάβει [μια σειρά μέτρων](#) για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων από αυτήν την άνευ προηγουμένου κρίση.

Ποιος είναι αρμόδιος για την κοινωνική πολιτική;

Οι αρμοδιότητες της ΕΕ είναι περιορισμένες στα κοινωνικά ζητήματα, καθώς τη μεγαλύτερη ευθύνη την έχουν οι εθνικές κυβερνήσεις.

Αυτό σημαίνει ότι οι εθνικές κυβερνήσεις και όχι η Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι αρμόδιες να αποφασίσουν για μια σειρά ζητημάτων όπως ο κατώτατος μισθός, ο ρόλος των συλλογικών διαπραγματεύσεων, τα συνταξιοδοτικά συστήματα και η ηλικία συνταξιοδότησης αλλά και τα επιδόματα ανεργίας.

Ωστόσο, η Ευρωπαϊκή Ένωση παίζει ένα σημαντικό ρόλο μέσα από τη διαδικασία ενσωμάτωσης αλλά και από τη δημιουργία μέσων κοινωνικής προστασίας. Αυτά συμπεριλαμβάνουν ευρωπαϊκή νομοθεσία, χρηματοδότηση και εργαλεία για τον συντονισμό και την αξιολόγηση των εθνικών πολιτικών. Επίσης, η ΕΕ ενθαρρύνει τις χώρες να μοιράζονται καλές πρακτικές σε ζητήματα όπως η κοινωνική ένταξη, η φτώχεια και οι συντάξεις.

Η αρχή της ισότητας της αμοιβής ανδρών και γυναικών καθώς και το δικαίωμα των εργαζομένων για ελεύθερη μετακίνηση μεταξύ των χωρών της ΕΕ, αποτελούν θεμελιώδεις αρχές της ΕΕ ήδη από το 1957, με τη Συνθήκη της Ρώμης. Προκειμένου να γίνει εφικτή η μετακίνηση των εργαζομένων υιοθετήθηκαν περαιτέρω διατάξεις, όπως αυτές για την αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων, εγγυήσεις για ιατρική περίθαλψη όταν βρίσκεται κάποιος στο εξωτερικό και διασφαλίσεις σχετικά με τα ήδη αποκτημένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα.

Επίσης, υπάρχουν κανόνες για τις συνθήκες εργασίας και νομοθεσία για την καταπολέμηση των διακρίσεων στο εργασιακό χώρο αλλά και διασφαλίσεις για την υγεία και την ασφάλεια των εργατών.

Η ΕΕ υποστηρίζει τα κράτη μέλη στις προσπάθειες εκσυγχρονισμού των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης μέσω της χρηματοδότησης και της βελτίωσης της νομοθεσίας σε ποικίλους τομείς, όπως είναι η αντιμετώπιση των ασθενειών, η βελτίωση της υγιεινής στους χώρους εργασίας και η ασφάλεια τροφίμων.

Το Νοέμβριο του 2017, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημιούργησαν τον [Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων](#), που στοχεύει στην εξασφάλιση νέων και αποτελεσματικών δικαιωμάτων, στη στήριξη μιας δίκαιης και εύρυθμης αγοράς εργασίας αλλά και στην ενίσχυση της κοινωνικής πρόνοιας. Ο πυλώνας στηρίζεται σε 20 αρχές και περιλαμβάνει μια σειρά πρωτοβουλιών που συνδέονται με τις ίδες ευκαιρίες και την πρόσβαση στην αγορά εργασίας, τις δίκαιες εργασιακές συνθήκες κι ένα επαρκές επίπεδο βιώσιμης κοινωνικής προστασίας.

Από τα πρώτα στάδια της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει επανειλημμένως καλέσει την ΕΕ να διαδραματίσει πιο ενεργό ρόλο στα κοινωνικά ζητήματα, υποστηρίζοντας τις προτάσεις της Επιτροπής σε αυτόν τον τομέα.

Κοινωνικά δικαιώματα για τους Ευρωπαίους που εργάζονται στο εξωτερικό

Ο **συντονισμός των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης** διασφαλίζει την κοινωνικής προστασία των πολιτών που μετακομίζουν σε άλλη χώρα της ΕΕ.

Το 2019, οι ευρωβουλευτές ενέκριναν τη σύσταση της **Ευρωπαϊκής Αρχής Εργασίας** με στόχο τη δίκαιη και απλή εφαρμογή των ευρωπαϊκών κανόνων σχετικά με την εργασιακή κινητικότητα και τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης.

Το 2018, το Κοινοβούλιο ενέκρινε νέα νομοθεσία σχετικά με τους **αποσπασμένους εργαζομένους** ώστε να εξασφαλιστεί "ίση αμοιβή για εργασία ίσης αξίας στον ίδιο τόπο".

Στήριξη των ανέργων και των νέων

Το **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο**, που συστάθηκε το 1957, συνιστά το κύριο μέσο της ΕΕ για τη στήριξη της απασχόλησης και προώθησης της κοινωνικής ένταξης. Έχει στηρίξει εκατομμύρια άτομα στην απόκτηση νέων δεξιοτήτων και στην εύρεση εργασίας.

Εργασιακά και κοινωνικά δικαιώματα στην ΕΕ.

https://multimedia.europarl.europa.eu/en/european-social-fund-plus-helping-the-most-vulnerable_N01-AFPS-210319-EUSF_ev

Τον Ιούνιο του 2021, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υιοθέτησε νέους κανόνες για την καταπολέμηση της ανεργίας και της φτώχειας της ΕΕ εν καιρώ πανδημίας. Το **εκσυγχρονισμένο και εξορθολογισμένο** Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο + εστιάζει στα παιδιά και στη νεολαία. Περιλαμβάνει την συγχώνευση υπάρχοντων ταμείων και προγραμμάτων, και τη συνένωση των πόρων τους.

Το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ)** παρέχει στήριξη στους εργαζομένους που απολύονται λόγω μεγάλων διαρθρωτικών αλλαγών στη μορφή

του παγκόσμιου εμπορίου. Το 2021, οι ευρωβουλευτές [υιοθέτησαν νέους κανόνες](#), διευρύνοντας το πεδίο εφαρμογής του ταμείου ώστε να εξασφαλιστεί η παροχή βοήθειας σε όσους χάνουν την εργασία τους λόγω της ψηφιοποίησης, της αυτοματοποίησης, της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών.

Το [Ευρωπαϊκό Δίκτυο των Υπηρεσιών για την Απασχόληση](#) (EURES) είναι ένα δίκτυο εργασιακής κινητικότητας που παρέχει ενημέρωση, καθοδήγηση και υπηρεσίες για την πρόσληψη και την εξεύρεση εργασίας στα άτομα που αναζητούν εργασία και στους εργοδότες.

Η ΕΕ δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην παροχή βοήθειας στους νέους που εισέρχονται στην αγορά εργασίας. Το 2013, τα κράτη μέλη ενέκριναν την Ευρωπαϊκή Εγγύηση για τους Νέους, μια πρωτοβουλία χάρη στην οποία όλοι οι νέοι κάτω των 25 ετών θα λαμβάνουν ποιοτική προσφορά εργασίας, συνεχή εκπαίδευση, μαθητεία ή πρακτική άσκηση εντός τεσσάρων μηνών από τη στιγμή που καθίστανται άνεργοι ή εξέρχονται από την επίσημη εκπαίδευση.

Το [Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης](#) προσφέρει στους νέους την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε δραστηριότητες αλληλεγγύης για την Ευρώπη. Το 2021, οι ευρωβουλευτές ενέκριναν τον εκσυγχρονισμό του προγράμματος, το οποίο περιλαμβάνει ειδικό σκέλος για δράσεις ανθρωπιστικής βοήθειας (που προηγουμένως συνιστούσαν ανεξάρτητο πρόγραμμα) και αποτελεί, για πρώτη φορά, αυτοτελές πρόγραμμα με δικό του προϋπολογισμό.

[Διαβάστε περισσότερα για τα μέτρα της ΕΕ για την καταπολέμηση της ανεργίας των νέων.](#)

Συνθήκες εργασίας

Η ΕΕ θέλει να διασφαλίσει ότι όλοι οι εργαζόμενοι έχουν ένα αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο. Οι ευρωβουλευτές ενέκριναν νέους κανόνες τον Σεπτέμβριο του 2022 με σκοπό να διασφαλίσουν ότι οι εθνικοί κατώτατοι μισθοί είναι επαρκείς.

Το 2019, το Κοινοβούλιο ενέκρινε κανόνες που εισάγουν νέα ελάχιστα δικαιώματα στις συνθήκες εργασίας για την προστασία όλων των εργαζομένων στην ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των πιο ευάλωτων εργαζομένων με άτυπες συμβάσεις και σε μη τυποποιημένες θέσεις εργασίας, όπως οι εργαζόμενοι στην οικονομία της πλατφόρμας.

Τον Απρίλιο του 2024, [το Κοινοβούλιο ενέκρινε νέους κανόνες για τους εργαζόμενους σε πλατφόρμες](#), για τη διόρθωση του καθεστώτος απασχόλησης των ατόμων που έχουν ταξινομηθεί εσφαλμένα ως αυτοαπασχολούμενοι, και για τη ρύθμιση της χρήσης αλγορίθμων και δεδομένων σε αποφάσεις σχετικά με την πρόσληψη, τον μισθό ή τις συνθήκες εργασίας.

Τον Νοέμβριο του 2023, το Κοινοβούλιο ζήτησε [καλύτερες συνθήκες εργασίας για τους καλλιτέχνες και τους εργαζόμενους στον τομέα του πολιτισμού](#). Σε άλλο ψήφισμα από τον Ιανουάριο του 2024, οι ευρωβουλευτές επέμειναν σε κανόνες για [δικαιότερη κατανομή των εσόδων από το streaming μουσικής, υπέρ των δημιουργών και των ερμηνευτών](#).

[Διαβάστε περισσότερα για το πώς η ΕΕ βελτιώνει τα εργασιακά δικαιώματα και τις συνθήκες εργασίας.](#)

Ισότητα των φύλων

Η ΕΕ υιοθετεί νομοθεσίες, εκδίδει συστάσεις και ορθές πρακτικές για να βελτιώσει την ισότητα των φύλων στο χώρο εργασίας, την πολιτική και άλλους τομείς. Η μόνιμη επιτροπή για την ισότητα των φύλων πάντα εργαζόταν προς αυτή την κατεύθυνση και κάθε χρόνο διοργανώνονται εκδηλώσεις με στόχο την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση των πολιτών.

Οι ευρωβουλευτές στοχεύουν στην επίτευξη ικανοποιητικής ισορροπίας μεταξύ εργασιακής και προσωπικής ζωής. Το 2019 υιοθέτησαν νέους κανόνες για την καλύτερη εναρμόνιση εργασίας και ιδιωτικής ζωής και την ενίσχυση των δικαιωμάτων των γονέων και κηδεμόνων. Το 2021, οι ευρωβουλευτές υιοθέτησαν την [στρατηγική της ΕΕ για την ισότητα των φύλων](#), καλώντας την Επιτροπή να προτείνει ένα φιλόδοξο νέο σχέδιο δράσης για το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων με σαφείς στόχους για τη γεφύρωση του χάσματος μέσα στην επόμενη πενταετία. Το 2023, το Κοινοβούλιο ενέκρινε νέους κανόνες για [δεσμευτικά μέτρα διαφάνειας των αμοιβών](#).

Το Κοινοβούλιο εφιστά, ακόμη, την προσοχή στην ανάγκη καταπολέμησης συγκεκριμένων μορφών βίας κατά των γυναικών, όπως είναι η σεξουαλική παρενόχληση και η παρενοχλητική παρακολούθηση στον κυβερνοχώρο (cyberstalking), και της αύξησης της συνοχής των σχετικών πολιτικών της ΕΕ.

Το Κοινοβούλιο είναι υπέρ της ίσης εκπροσώπησης γυναικών και ανδρών στην πολιτική. Μάθετε στοιχεία και αριθμούς σχετικά με [το ποσοστό των γυναικών σε υψηλόβαθμες θέσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο](#).

[Διαβάστε περισσότερα για τις δράσεις του ΕΚ για την ισότητα των φύλων στην ΕΕ.](#)

[Μάθετε πώς η ΕΕ αντιμετωπίζει την έμφυλη βία.](#)

Βελτίωση της δημόσιας υγείας

Η ΕΕ ρυθμίζει την έγκριση και την ταξινόμηση των φαρμάκων μέσω του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ρυθμιστικών Αρχών για τα Φάρμακα. Αφού τα εγκεκριμένα φάρμακα διατεθούν στην αγορά, η ασφάλειά τους παραμένει υπό συνεχή παρακολούθηση.

Η νομοθεσία της ΕΕ **θεσπίζει ελάχιστες προδιαγραφές υγείας και ασφάλειας στο χώρο εργασίας**, όπως διατάξεις για τη σωστή χρήση εξοπλισμού, την προστασία των εγκύων και των νέων εργαζομένων, αλλά και την προστασία από την έκθεση σε επικίνδυνες ουσίες.

Η ΕΕ διασφαλίζει επίσης υψηλά επίπεδα ασφάλειας καθ' όλη τη διαδικασία **παραγωγής και διανομής των τροφίμων**.

Το 2018, **υιοθετήθηκε ένα νέος κανονισμός για τον περιορισμό της χρήσης αντιβιοτικών στη γεωργία και στην κτηνοτροφία** και τη μείωση της εξάπλωσης της μικροβιακής αντοχής από τα ζώα στον άνθρωπο.

Η ποιότητα των υδάτων κολύμβησης της ΕΕ αποτελεί αντικείμενο παρακολούθησης μέσω της ευρωπαϊκής οδηγίας για τα ύδατα κολύμβησης. **Η οδηγία ποιότητας υδάτων κολύμβησης** προστατεύει τα ύδατα της ΕΕ και **η οδηγία για το πόσιμο νερό** βελτιώνει περαιτέρω την ποιότητα του πόσιμου νερού.

Τον Απρίλιο του 2024, **το Κοινοβούλιο ενέκρινε αναθεωρημένο νόμο για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην ΕΕ** και για την επίτευξη μηδενικής ατμοσφαιρικής ρύπανσης έως το 2050.

Μέσω της **Ευρωπαϊκής Κάρτας Ασφάλισης Ασθένειας**, η ΕΕ προσφέρει στους πολίτες πρόσβαση σε ιατρικά αναγκαία και κρατική περίθαλψη κατά την προσωρινή τους διαμονή σε μια από τις χώρες της ΕΕ, με τους ίδιους όρους και το ίδιο κόστος (σε ορισμένες χώρες, δωρεάν) με τους ασφαλισμένους της εν λόγω χώρας.

Το 2021, εγκαινιάστηκε το νέο πρόγραμμα **EU4Health** της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027, ενισχύοντας την ικανότητα αντιμετώπισης υγειονομικών κρίσεων και βελτιώνοντας την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτά φάρμακα και ιατρικό εξοπλισμό.

[Διαβάστε περισσότερα για τις δράσεις της ΕΕ για τη βελτίωση της δημόσιας υγείας.](#)

Αγορά εργασίας χωρίς αποκλεισμούς

Το Κοινοβούλιο πρότεινε μια σειρά μέτρων που έχουν ως στόχο τη διευκόλυνση της **επιστροφής στην εργασία** μετά από μακρά ασθένεια ή τραυματισμό και την καλύτερη ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες ή χρόνιες παθήσεις στην αγορά εργασίας.

Το 2019, οι ευρωβουλευτές ενέκριναν την **Ευρωπαϊκή πράξη για την προσβασιμότητα** που εξασφαλίζει ότι πολλά προϊόντα και υπηρεσίες, όπως έξυπνα κινητά και υπολογιστές - είναι προσβάσιμα για τα άτομα με αναπηρία στην ΕΕ.

Το 2024, το Κοινοβούλιο ενέκρινε την εισαγωγή **μιας ευρωπαϊκής κάρτας αναπηρίας** για να διασφαλίσει ότι τα άτομα με αναπηρία έχουν πρόσβαση σε προνομιακές συνθήκες, όπως πρόσβαση κατά προτεραιότητα και πρόσβαση σε δεσμευμένο χώρο στάθμευσης, σε ολόκληρη την ΕΕ.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε, βάσει των συστάσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, τη **στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία για την περίοδο 2020-2030**.

Το **Ταμείο Κοινωνικού Κλίματος** δημιουργήθηκε το 2021 για να βοηθήσει όσους πλήττονται από την ενεργειακή μετάβαση, συμπεριλαμβανομένων των μικρών επιχειρήσεων.

Το 2024, το Κοινοβούλιο ενέκρινε **νέα πρότυπα για τους εθνικούς φορείς ισότητας** που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην καταπολέμηση των διακρίσεων στο χώρο εργασίας.

▶ **Βοήθεια σε άτομα που αναρρώνουν για επανένταξη στην αγορά εργασίας**
https://multimedia.europarl.europa.eu/en/european-accessibility-act-better-access-for-the-disabled_N01-PUB-190304-ACCE_ev

Μάθετε περισσότερα

Ενημερωτικό δελτίο: Πολιτικές απασχόλησης και κοινωνικές πολιτικές στην Ευρώπη (στα αγγλικά)

Κοινωνική πολιτική και πολιτική απασχόλησης: γενικές αρχές

Έγγραφο προβληματισμού για την κοινωνική διάσταση της Ευρώπης

Ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων για μια πιο κοινωνική Ευρώπη (στα αγγλικά)

Θεματολογικό δελτίο για την καταπολέμηση της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού και των διακρίσεων